

2026. GADA SEPTEMBRIS

INFORMATĪVS IZDEVUMS LAUKSAIMNIEKIEM

ZIŅU LAPA

ŠAJĀ LAPĀ:

- ✓ Aicinām lauksaimniekus līdz 5. novembrim iesniegt datus ekoshēmu atbalsta saņemšanai
- ✓ Aicinām līdz 5. novembrim iesniegt kultūraugu mēslošanas plāna kopsavilkumu
- ✓ Urīnvielas (karbamīda) lietošanas prasības
- ✓ Šosezon noslēgušās bakteriālās iedegas saimniekaugu pārbaudes
- ✓ Izmaiņas augu aizsardzības līdzekļu reģistrā
- ✓ Pērkot sēklas un stādus nākamajai sezonai, pievērš uzmanību to izcelsmei
- ✓ EPPO ziņojums: jaunumi augu aizsardzībā Eiropā un pasaulē

Aicinām lauksaimniekus līdz 5. novembrim iesniegt datus ekoshēmu atbalsta saņemšanai

Valsts augu aizsardzības dienests (VAAD) atgādina, ka ekoshēmu **EKO2_1, EKO4, EKO5** atbalsta prasību izpildei dati jāiesniedz līdz 2026. gada 5. novembrim. Iesniedzamā informācija un iesniegšanas veids nav mainījies. Lai nodrošinātu atbalsta saņemšanas nosacījumu izpildi, aicinām lauksaimniekus savlaicīgi pārliecināties par nepieciešamās informācijas iesniegšanu.

Plašāk par iesniedzamajiem datiem un to iesniegšanas kārtību VAAD tīmekļvietnē:

[Datu iesniegšanas kārtība](#)

Pateicamies visiem saimniekiem, kas datus jau iesnieguši!

Lai informētu par datu iesniegšanas prasībām un aktuālo LIZ pārvaldības sistēmā, **2026. gada 6. oktobrī VAAD organizēs arī informatīvu vebināru**, kas būs pieejams ikvienam interesentam. Informācija par vebināra norisi un dalības iespējām tiks publicēta VAAD tīmekļvietnē.

Palīdzība datu ievadei LIZ PS pieejama:

- zvanot uz tālruna numuru – [67336733](tel:67336733)
- rakstot uz e-pastu – lizps.atbalsts@vaad.gov.lv
- ierodoties klātienē sev tuvākajā [VAAD reģionālajā nodaļā](#) un [Lielvārdes ielā 36, Rīgā](#)

Aicinām līdz 5. novembrim iesniegt kultūraugu mēslošanas plāna kopsavilkumu

VAAD atgādina, ka **īpaši jutīgo teritoriju saimniecībām** kultūraugu mēslošanas plāna kopsavilkums jāiesniedz līdz 5. novembrim, norādot 2026. gadā faktiski iegūto ražu un mēslošanas līdzekļus, kas izmantoti šīs ražas iegūšanai. Kopsavilkums jāiesniedz lauksaimniekiem, kuri lieto mēslošanas līdzekļus un apsaimnieko lauksaimniecībā izmantojamo zemi vismaz 20 ha platībā vai audzē dārzeņus, kartupeļus, augļu kokus vai ogulājus vismaz 3 ha platībā.

Kopsavilkums nav jāiesniedz, ja lauku vēsture un mēslošanas plāns ir pieejams [LIZ Pārvaldības Sistēmā](#).

[Vairāk par plāna iesniegšanu šeit](#)

Īpaši jutīgās teritorijas:

Dobeles, Jelgavas, Bauskas, Mārupes, Olaines, Ķekavas, Salaspils, Ropažu, Ādažu, Saulkrastu un Siguldas novada pašvaldības administratīvās teritorijas robežās, izņemot Bauskas novada Valles un Kurmenes pagasta, Siguldas novada Lēdurgas pagasta, kā arī Jelgavas, Rīgas un Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības administratīvās teritorijas robežas).

Urīnvielas (karbamīda) lietošanas prasības

2026. gada 13. martā veikti grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumos Nr. 834 "Prasības ūdens, augsnes un gaisa aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma" (turpmāk – noteikumi) par karbamīda lietošanas prasībām.

Grozījumi mainījuši līdzšinējās prasības karbamīda lietošanai, nosakot:
izklieđot karbamīdu (urīnvielu), to iestrādā augsnē.

Prasība attiecas uz karbamīda lietošanu gan pamatmēslojumā, gan papildmēslojumā. Ņemot vērā, ka noteikumos izmantots termins "izklieđšana", prasība attiecas uz cietā karbamīda (urīnvielas) izklieđšanu uz augsnes virsmas. Noteikumi neparedz konkrētu iestrādes tehnoloģiju vai metodi. Līdz ar to par prasībai atbilstošu uzskatāma jebkura iestrāde, kuras rezultātā karbamīds nonāk zem augsnes virskārtas, piemēram, iestrāde ar:

- kultivatoru,
- diskiem,
- ecēšām,
- kombinētu sējas agregātu,
- citu tehnoloģiju, kas nodrošina mēslošanas līdzekļa iestrādi augsnē.

Prasība neattiecas uz karbamīdu saturošiem mēslošanas līdzekļiem, piemēram, urīnvielas-amonija sulfātu.

Grozījumu mērķis ir samazināt amonjaka emisijas. Neiestrādāta karbamīda slāpekļa zudumi amonjaka emisiju veidā sākas jau pēc izklieđšanas un galvenokārt notiek pirmajās dienās. Atkarībā no apstākļiem var tikt zaudēti 10–30 % no izlietotā slāpekļa, gan ietekmējot vidi, gan radot ekonomiskus zaudējumus saimniecībai.

Foto: pixabay.com

Šosezon noslēgušās bakteriālās iedegas saimniekaugu pārbaudes

11. septembrī VAAD noslēdzis saimniekaugu pārbaudes un paraugu noņemšanu augu karantīnas organisma – bakteriālās iedegas *Erwinia amylovora* – noteikšanai.

Pēc provizoriskiem datiem, 2026. gada sezonā VAAD ir veicis ap 1550 pārbažu saimniekaugu augšanas, audzēšanas un tirdzniecības vietās visā Latvijas teritorijā. No kopējā pārbažu skaita 340 pārbaudes veiktas piemājas dārzos, 220 pārbaudes parkos un apstādījumos, 215 pārbaudes komercdārzos (ābeļu, bumbieru, krūmciidoniju dārzi), 80 pārbaudes stādaudzētavās un to tuvējā apkārtnē. Kopā vairāk kā 590 pārbaudes veiktas iepriekšējo gadu perēkļos un to buferzonās 3 km rādiusā.

Arī šogad novērota augsta iedzīvotāju aktivitāte – 25 teritorijas inspektori devās apsekt pēc informācijas saņemšanas par novērotām iespējamām pazīmēm ieņēmīgo sugu augiem. Nevienā no šiem gadījumiem aizdomas neapstiprinājās.

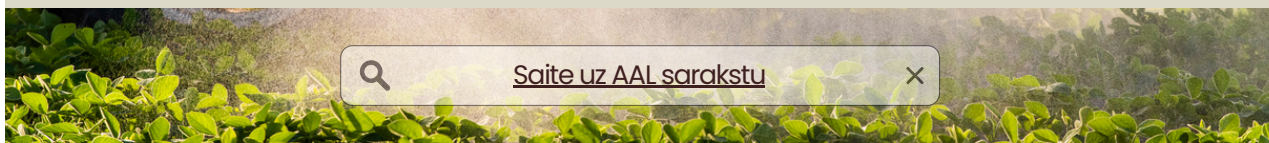
Pārbažu laikā noņemti 333 paraugi – gan ar bakteriālās iedegas vizuālām pazīmēm, gan latentās formas noteikšanai (paraugi stādaudzētavās un tirdzniecības vietās). Bakteriālā iedega konstatēta četros paraugos, kas noņemti no kokiem ar kalšanas pazīmēm. Atklāts viens jauns perēklis – piemājas dārzs, kas atrodas 2025. gadā atklātā perēkļa buferzonā Ādažu novada Carnikavā. Pārējie trīs inficētie paraugi noņemti jau zināmās vietās – komercdārzos Jelgavas novada Elejas un Sesavas pagastā, kur slimība tiek ilgstoši apkarota. Iznīcināšanai perēkļos pakļauti 1326 augļu koki – bumbieres un ābeles.

Vērtējot sezonas rezultātus, var secināt, ka situācija pēdējos gados ir uzlabojusies, jo 2024. gadā bija 35 bakteriālās iedegas perēkļi, 2025. gadā – pieci perēkļi, un 2026. gadā – trīs.

Foto: D. Ūdre

Izmaiņas augu aizsardzības līdzekļu reģistrā

Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas jomas paplašināšana un grozījumi AAL lietošanas nosacījumos:

AAL nosaukums	Reģ. Nr.	Atļauta lietošana
"Onyx"	0657	Paplašināta augu aizsardzības līdzekļa lietošanas joma, atļaujot to lietot arī kartupeļu stādījumos.

Pērkot sēklas un stādus nākamajai sezonai, pievērš uzmanību to izcelsmei

Rudens ir laiks, kad dārzkopji ne tikai noslēdz aktīvo dārza darbu sezonu, bet arī iegādājas sēklas un stādāmo materiālu nākamajai sezonai.

Izvēloties sēklas un stādāmo materiālu, būtiski pievērst uzmanību to izcelsmei un iegādāties tos no uzticamiem tirgotājiem. Atbildīga izvēle palīdz mazināt augu slimību un bīstamu kaitīgo organismu ieviešanas un izplatības risku Latvijā!

Svarīgi pievērst uzmanību augiem un stādāmajam materiālam, kas iegādāts citās Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīs vai ievests no valstīm ārpus ES. Augu pase apliecina, ka augi ir audzēti un pārbaudīti atbilstoši noteiktajām augu veselības prasībām. Ļoti būtiski tas ir attiecībā uz augiem, kas var būt uzņēmīgi pret bīstamām slimībām, piemēram, bakteriālo iedegu (*Erwinia amylovora*). Savukārt, ievedot noteiktus augus un augu produktus no valstīm ārpus ES, nepieciešams fitosanitārais sertifikāts.

Augu veselība ir cieši saistīta ar pārtikas ražošanu, bioloģisko daudzveidību, kā arī mežu un lauksaimniecības ilgtspēju. Lai savlaicīgi pamanītu un ierobežotu bīstamu augiem kaitīgo organismu izplatību Latvijā, VAAD augu karantīnas inspektori visā valsts teritorijā katru sezonu veic apsekojumus, izvietojot tieši šim mērķim paredzētus feromonu slazdus kaitēkļu monitoringam.

Īpašu uzmanību VAAD pievērš Eiropas Savienības karantīnas organismiem – kaitēkļiem un slimībām, kuru nonākšana un izplatīšanās Latvijā varētu radīt būtisku kaitējumu augiem, videi un tautsaimniecībai. Daži no šādiem kaitēkļiem ir Japānas vabole (*Popillia japonica*), ošu smaragdzaļā krāšņvabole (*Agrilus planipennis*) un Āzijas ūsainis (*Anoplophora glabripennis*). **Līdz šim neviens no Eiropas Savienības karantīnas organismiem Latvijā nav konstatēts!**

VAAD veiktā uzraudzība ir viena daļa no augu veselības saglabāšanas, tāpēc būtiska loma ir ikvienam, kurš audzē vai iegādājas augus. Arī rudenī, veicot sezonas noslēguma darbus dārzā, vērta pievērst uzmanību neparastiem augu bojājumiem, kaitēkļiem vai citām pazīmēm, kas var liecināt par slimību vai citu kaitīgo organismu klātbūtni. Kaitīgie organismi var pārvietoties kopā ar augiem, augu produktiem, koksni, augsni un citiem materiāliem. Pamanot neparastus augu bojājumus vai aizdomīgus kaitēkļus, iedzīvotāji aicināti sazināties ar Valsts augu aizsardzības dienesta tuvāko reģionālo nodaļu.

Par kampaņu #PlantHealth4Life

Publikācija tapusi #PlantHealth4Life jeb “Augu veselība dzīvībai” kampaņas ietvaros. #PlantHealth4Life ir Eiropas mēroga kampaņa, ko Latvijā īsteno Valsts augu aizsardzības dienests sadarbībā ar Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi (EFSA) un Eiropas Komisiju. Kampaņas mērķis ir veicināt sabiedrības izpratni par augu veselības nozīmi un parādīt, kā cilvēku ikdienas rīcība var palīdzēt aizsargāt augus, vidi un bioloģisko daudzveidību.

Slazds Japānas vaboles ķeršanai
(Foto: VAAD)

Slazds ošu smaragdzaļās krāšņvaboles ķeršanai
(Foto: VAAD)

EPPO ziņojums: jaunumi augu aizsardzībā Eiropā un pasaulē

EPPO (Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācija) publicējusi aprīļa ziņojumu, kurā apkopota informācija par jauniem kaitīgajiem organismiem, slimībām, invazīvajiem augiem un veiksmīgiem iznīcināšanas pasākumiem. Šis ziņojums ir būtisks resurss inspektoriem, pētniekiem un politisko lēmumu pieņēmējiem.

Augu karantīnas kaitēkļi: uzliesmojumi, iznīcināšanas pasākumi

- ✓ Slovākija ziņo, ka šā gada jūlijā kontētās ošu smaragdzaļās krāšņvaboles (*Agrilus planipennis*) invadētā platība sasniegusi jau 62 208 ha. Slovākijas atbildīgie dienesti aktīvi īsteno fitosanitāros pasākumus, lai ierobežotu tālāku organisma izplatību.
- ✓ Ungārija ziņo, ka apstiprināti vēl septiņi ošu smaragdzaļās krāšņvaboles (*Agrilus planipennis*) konstatācijas gadījumi. Turpinās aktīvi ošu smaragdzaļās krāšņvaboles ierobežošanas pasākumi.
- ✓ Austrijā atkārtoti konstatēts viens citrusu ūsaiņa (*Anoplophora chinensis*) īpatnis.
- ✓ Ziemeļdakotas štatā (ASV) uz parastajām priedēm (*Pinus Sylvestris*) pirmo reizi konstatēta priežu koksnes nematode (*Bursaphelenchus xylophilus*).
- ✓ Francijā atkārtoti konstatēta priežu koksnes nematode (*Bursaphelenchus xylophilus*) divās atsevišķās vietās.
- ✓ Moldovā pirmo reizi konstatēta *Lycorma delicatula*. Šis ir pirmais šī organisma konstatācijas gadījums Eiropas Savienībā.
- ✓ Beļģijā pirmo reizi konstatēts nevienāda mizgrauzis (*Xyleborus dispar*) nesen izveidotā tropisko augu siltumnīcā.

Citrusu ūsainis
(Foto: M. Maspero, EPPO)

Lycorma delicatula
(Foto: Richard Gardner, Bugwood.org)

Ošu smaragdzaļā krāšņvabole
(Foto: David Cappaert, Bugwood.org)

Augu karantīnas slimības: uzliesmojumi, iznīcināšanas pasākumi

- ✓ Horvātijā pirmo reizi konstatēta baktērija *Curtobacterium flaccumfaciens* pv. *Flaccumfaciens* nelielā parasto pupiņu (*Phaseolus vulgaris*) laukā.
- ✓ Rumānijā pārbaužu laikā pirmo reizi apstiprināta tādu patogēnu klātbūtne kā *Xanthomonas euvesicatoria* pv. *euvesicatoria*, *X. euvesicatoria* pv. *perforans*, vīnogulāju dzelte (*Grapevine flavescence dorée phytoplasma*), *Cercospora kikuchii* un *Cryptostroma corticale*.

EPPO datubāze

Aicinām lauksaimniekus, inspektorus un pētniekus sekot EPPO ziņojumiem, lai savlaicīgi identificētu riskus, īstenotu profilakses pasākumus un aizsargātu kultūraugus un dabas ekosistēmas no jauniem apdraudējumiem.